

РЕЦЕНЗИЯ

от

проф. д-р Даниел Василев Вълчев,

Юридически факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски”

В Държавен вестник, бр. 57 от 26.06.2020 г. е обявен конкурс за *доцент* по професионално направление 3.6 *Право (Обща теория на правото)* за нуждите на Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски”. На конкурса се е явил за участие един единствен кандидат – гл. ас. д-р Симеон Ефимов Гройсман.

Със Заповед № РД 38-254 от 06.07.2020 г. ректорът на СУ „Св. Климент Охридски” е определил научно жури за провеждане на конкурса в състав: вътрешни членове – проф. Янаки Стоилов, проф. Даниел Вълчев, проф. Тенчо Колев и проф. Малинка Новкиришка; външни членове – проф. Димитър Радев, доц. Бойка Чернева и доц. Христо Паунов.

В качеството ми на член на научното жури за провеждане на посочения конкурс представям настоящата рецензия.

Рецензията съдържа следните основни части:

1. Наличие на условия за заемане на академичната длъжност *доцент*.
2. Биографични данни и досегашна научна и преподавателска дейност на кандидата.
3. Представени за участие в конкурса научни трудове.
4. Заключение.

1. Наличие на условия за заемане на академичната длъжност *доцент*

Д-р Гройсман е представил за участие в конкурса изискуемите документи по чл. 107 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжностни в СУ „Св. Климент Охридски”, удостоверяващи наличието на необходимите условия за заемане на академичната длъжност *доцент* по чл. 105 от същия Правилник, а именно:

- (а) притежава образователната и научна степен *доктор* по право;

(б) заемал е академичната длъжност *главен асистент* в ЮФ на СУ „Св. Климент Охридски” не по-малко от две академични години;

(в) представил е публикуван монографичен труд, който не повтаря представения за придобиване на научната и образователна степен *доктор*;

(г) отговаря на минималните национални изисквания и допълнителните изисквания на СУ за длъжността доцент по право;

(д) няма доказано по законоустановения ред плагиатство в научните му трудове.

Видно от представените документи, по отношение на д-р Гройсман са налице всички условия за заемане на академичната длъжност *доцент*, предвидени в Закона за развитието на академичния състав в Република България, в правилника за неговото приложение и в Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски”.

2. Биографични данни и досегашна научна и преподавателска дейност на кандидата

Симеон Ефимов Гройсман е роден на 9 октомври 1987 г. в Добрич. През 2006 г. завършва гимназия в родния си град и през същата година е приет за студент по право в Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски”. Дипломира се през 2011 г., а от следващата година е назначен за *асистент* в катедрата по Теория и история на държавата и правото в същия факултет. През 2016 г. защитава докторска дисертация на тема „*Морал и юридическа валидност според съвременния правен позитивизъм*”.

Научната и преподавателската дейност на Симеон Гройсман са добре известни в университетските среди. Той води семинарни занятия и лекционни курсове по Обща теория на правото, по Юридическа терминология, по Философия на правото на български и на английски език за студенти по програма „Еразъм“ в Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски”. Заедно с това води лекционни курсове по Обща теория на правото в Академията на МВР. От м. юни 2016 г. до м. май 2020 г. заема длъжността научен секретар на Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски”, като административно осигурява провеждането на процедурите за получаване на научно-образователни и научни степени и провеждане на конкурси за заемане на академични длъжности. Личните ми впечатления са, че винаги се е отнасял сериозно и отговорно към преподаването, към научните занимания и към останалите университетски дейности. Той

не само притежава богата обща и юридическа култура и умение да следва методологически коректен мисловен процес, но и умее да създава академична атмосфера в аудиторията и да събужда у студентите интерес към преподавания материал.

Симеон Гройсман е вписан в Софийска адвокатска колегия като младши адвокат от 2013 г., а от 2015 г. е адвокат в същата колегия. През 2017 г. преминава стаж в Катедрата по теория на държавата и правото и политология на Юридическия факултет на Московския държавен университет. През 2017 и 2018 г. провежда обучителни семинари по въпросите по прилагането на Регламент (ЕС) 2016/679 за защитата на личните данни.

3. Представени за участие в конкурса научни трудове

За участие в конкурса д-р Гройсман е представил следните трудове:

(а) *Право и власт. От неограничената държава до постмодерното върховенство на правата.* С., Сиела, 2020, 444 с.;

(б) *Републиканска законност и извънредна власт: разсъждения върху макиавелисткия прочит на римската диктатура,* Ius Romanum, Iuventutes 2017, с. 1-12;

(в) *Правните принципи като целеви правни предписания* – В: Научни четения на тема „Правни норми и правни принципи“, съст. Пл. Панайотов, Д. Вълчев, Кр. Манов, С. Гройсман, С.: УИ „Св. Кл. Охридски“, 2017, с. 333-349;

(г) *Наказателното право като защита на ценности* – В: Научни четения в памет на Венелин Ганев и Никола Долапчиев, Пл. Панайотов, Д. Вълчев, С. Гройсман, Кр. Манов, С., УИ „Св. Кл. Охридски“, 2017, с. 292-312. Г7 – Рецензиран научен сборник, вписан в НРСп. на НАЦИД;

(д) *Право и власт: диалектика на граничността* – В: Право и граници, съст. Д. Вълчев и С. Гройсман, С., УИ „Св. Кл. Охридски“, 2018, с. 163-186;

(е) *Властта да се наказва и властта да се възпитава* – В: Съвременни предизвикателства пред наказателното законодателство, съст. Пламен Панайотов, Георги Митов, Николета Кузманова, С., УИ „Св. Кл. Охридски“, 2018, с. 275-290. Г7 – Рецензиран научен сборник, вписан в НРСп. на НАЦИД;

(ж) *Вездесъщата администрация,* Ius Romanum, 1/2018, с. 548-591;

(з) *Sovereignty of Law and the Legal State: A Contemporary Point of View on the Theory of Hugo Krabbe* – In: Rule of Law at the Beginnings of the Twenty-First Century, ed.

М. Belov, Eleven International Publishing, 2018, pp. 45-68;

(и) *За символ(ич)ната власт на българското наказателно право* – В: Научни четения на тема „Санкциите в правото“, съст. Пл. Панайотов, Д. Вълчев, Кр. Манов, С. Гройсман, С.: УИ „Св. Кл. Охридски“, 2019, с. 403-417;

(й) *Legal Realism versus Legal Ideology: On Explanatory Models of Judicial Activism* – In: *The Role of Courts in Contemporary Legal Orders*, ed. М. Belov, Eleven International Publishing, 2019, pp. 139-152;

(к) *Право и власт: К идее В. С. Нерсесянца о потестарных теориях права* – В: *Юридическая наука в современном мире: Россия и Болгария*, Москва, Проспект, 2020, с. 266-282.

Досегашните научни интереси на д-р Гройсман са намерили проявление основно в две отделни, макар и често пресичащи се линии.

Първата линия на научни интереси може да бъде определена най-общо като *значение на ценностите в осмислянето на правото*. Към нея (освен по-ранни трудове на автора, в това число и неговата докторска дисертация) следва да отнесем и представените в настоящия конкурс статии *Наказателното право като защита на ценности*, 2017 и *Legal Realism versus Legal Ideology: On Explanatory Models of Judicial Activism*, 2019, а от определена гледна точка и статиите *Правните принципи като цели правни предписания*, 2017 и *Sovereignty of Law and the Legal State: A Contemporary Point of View on the Theory of Hugo Krabbe*, 2018. Следи от този интерес могат да бъдат намерени на практика във всички публикации на автора.

Втората линия на научни интереси на д-р Гройсман се отнася до *съотношението между право и власт*. Към тази линия на научни интереси следва да отнесем по-голямата част от монографичното изследване *Право и власт. От неограничената държава до постмодерното върховенство на правата*, 2020, както и представените статии *Право и власт: диалектика на граничността*, 2018; *Републиканска законност и извънредна власт: разсъждения върху макиавелисткия прочит на римската диктатура*, 2017; *Властта да се наказва и властта да се възпитава*, 2018; *Вездесъщата администрация*, 2018; *Sovereignty of Law and the Legal State: A Contemporary Point of View on the Theory of Hugo Krabbe*, 2018; *За символ(ич)ната власт на българското наказателно право*, 2019; *Legal Realism versus Legal Ideology: On Explanatory Models of Judicial Activism*, 2019 и *Право и власт: К идее В. С. Нерсесянца о потестарных теориях права*, 2020.

В следващите редове ще се спра основно на монографичния труд *Право и власт*, с подзаглавие *От неограничената държава до постмодерното върховенство на правата*, 2020, доколкото той до голяма степен интегрира в себе си части от други представени публикации, и предвид факта, че в него д-р Гройсман прави опит за изграждане на една цялостна теория за отношението право-власт.

Трудът е в обем от 444 страници и е структуриран като класическа монография, състояща се от въведение, седем раздела, заключение и списък на цитираната и използвана литература (272 заглавия на няколко езика).

Самият автор определя замисъла на този труд като *формулиране на „прокелзенианска“ правна теория относно въпроса за отношението между правото и властта, поставен на границата между общата теория на правото и правната философия* (с. 11). Прави положително впечатление обстоятелството, че авторът отчита значението на гледната точка и контекстуалния характер на възгледите за правото, както и на тези за властта, и прави опит коректно да представи своята гледна точка. Въз основа на разграничените от него възможни и допустими подходи (макар че тези граници са на места заличени в хода на изследването), той е склонен да очертае три отделни части, посветени съответно на методологията, на историко-социологическия анализ и на същинския общотеоретичен юридически анализ (с. 13).

В методологическата част на монографията авторът декларира своите изходни позиции, очертава категориалния апарат и разсъждава върху допустимата и необходима научна методология. Особено добро впечатление прави разгръщането на присъщия на труда категориален апарат (умение, което д-р Гройсман е демонстрирал и в някои от своите статии – например в *Правните принципи като целеви правни предписания*, 2017), в това число и ясното дефиниране на понятията *факт, съществуващо и дължимо, правни норми и правни принципи, източници на правото, правни субекти, субективни права и правни задължения, индивидуални предписания* (с. 26-35). Авторът декларира предпочитание към юридическия метод на изследване, но приема, че дори строгия юридически анализ не изключва заемането на ценностни позиции (на въпроса дали в това намирам някакво противоречие, ще се спра по-късно). В тази част интерес представляват и разсъжденията относно съотношението между Философия на правото и Обща теория на правото (с. 38 и сл.), независимо от това, че част от тях биха могли да бъдат оспорени (според мен неоправдано) от определена гледна точка.

Авторът пристъпва към по-общия историко-социологически анализ на темата, ползвайки за отправна точка *Веберовата дефиниция за власт*, като я надгражда с

елементи от малко познатата у нас теория на Владик Нерсисянц (която се появява на няколко пъти и по-нататък в изследването), с разсъждения относно характеристиките и значението на принудата, както и с едно историческо проследяване на различните езикови измерения на проблема за властта в западното мислене (или поне в онези негови форми, които са повлияни от латинските думи *potestas* и *auctoritas*).

Първата важна тема, по която д-р Гройсман представя разсъждения, заслужаващи специално внимание и заедно с това създаващи основа за разгръщане на научни приноси, е темата за *историческата типологизация на идеите за правото*. Това е темата, която очертава и смисъла на подзаглавието на книгата – модерното право е по-скоро инструмент на неограничената държава, а постмодерното право (елемент от което са правата, бранени от „силните съдилища“) има потенциал да бъде ограничител на държава.

За да изгради носещата конструкция на своята теория, авторът стъпва върху две познати тези. Според първата разбиранията за правото са или *аксиологически* (таква, които го свързват с определена ценност или с ценностни подреждания), или *инструментални* (които го свеждат до инструмент за социален контрол). Според втората теза може да бъде констатирано *съществено различие между модерно и постмодерно право*. Кръстосването на тези две тези дава на автора възможност да дефинира свои разбирания за това какво представляват аксиологическите и какво инструменталните представи за правото, разбирания, които да му послужат да приеме *отношението право-власт като водещо при отграничаване на модерното от постмодерното право* (с. 140). Според д-р Гройсман аксиологическата представа за правото не просто го свързва с ценност (стояща над правото), но и (тъкмо поради това) го представя като потенциален ограничител на политическата власт. Инструменталната представа за правото пък дава обратна визия – тя не се нуждае от външна ценностна подкрепа, но пък позволява на политическата власт да използва правото като механизъм за социален контрол. Следва да отбележим, че от самото позоваване на разграничението между *аксиологически* и *инструментални* разбирания за правото произтичат поне два въпроса. Първият се отнася до това дали самото делене на представите за правото по този начин не подсказва ценностен избор. Щом инструменталният подход подкрепя държавата срещу човека, а аксиологическият подкрепя човека срещу държавата, то налагащият се престижен ценностен избор не е особено труден. Отговорът, който д-р Гройсман дава по-нататък в монографията, може да бъде сведен до споделеното от него разбиране, че правната наука

е дескриптивна наука – т.е. той не прави ценностен избор, а само описва онова, което констатира.

Вторият въпрос донякъде продължава първия и може да бъде формулиран така: може ли да пренебрегнем това, че аксиологическите представи за правото, които на определено равнище на анализ наистина подкрепят човека срещу държавата, всъщност дават възможност за един по-рафиниран, но не по-малко ефективен политически контрол – чрез манипулация на ценностните интерпретации, особено в акустични (ако използваме термина на Маршал Маклуан) общества, както и чрез проблематизиране на суверенитета на отделната държава и създаване на възможност за легитимни наднационални политически намеси от претенденти за регионална или за световна хегемония? На този въпрос ще се върна по-нататък в рецензията.

Тази част от труда е особено важна, тъй като дава посока на мислене и оправдава тезата, че правото днес вече не е същото като преди няколко десетилетия (т.е. то вече не е модерно право), каквото е било по времето на Келзен и Харт. То е станало *постмодерно*, неговите променени характеристики могат да бъде „видени”, и тъкмо това ново постмодерно състояние на правото изисква *нова теория за отношението право-власт*, която да опише това отношение и да го концептуализира.

Така стигаме до втория ключов елемент при изграждането на носещата конструкция на изследването – тезата за *четирите белега на постмодерното право* (с. 177 и сл.). Според автора тези четири белега са: *промените в йерархичния строеж на правото* (следващи главно от отворения характер на съвременните вътрешни правни редове), *по-значимата роля на съдилищата* (като резултат от променения баланс между инструментални и аксиологически елементи в съдийското мислене), *новата роля на идеите за правата* (като възможен ограничител на политическата власт) и *промените във възгледите за отношението между право и морал* (поради отсъствието на доминиращ морален наратив във фрагментираните общества). Тезата за четирите белега на постмодерното право заслужава внимание сама по себе си, но също и поради факта, че чрез нея за пръв път в монографията авторът излага идеята за правата като ключов елемент при описването и концептуализирането на постмодерното право.

Раздел V, посветен на идеите за *суверенитета*, представлява едно внимателно и задълбочено изследване на това концептуализиращо за отношението право-власт понятие. Авторът коректно представя историческите превъплъщения на идеите за суверенитета, очертава техния апогей в традиционния юридически позитивизъм от края на XIX и началото на XX век, както и опитите да бъде сменен математическият знак на

това понятие – от „подчиняващо” правото в „опитомено” от правото, по специално в теорията на Крабе за суверенитета на правото. Въпросът за суверенитета в теорията на Келзен (с. 221 и сл.) е не само много добре представен, но и открива перспектива пред автора да постави по-интересния въпрос (сам по себе си метаюридически от гледна точка на методологията на Келзен) за *съдържанието на Основната норма* в неговата теория. Следва изцяло да бъде споделено виждането на автора за възможността от определена гледна точка Келзеновата Основна норма да бъде видяна като *юридическо значение на една конкретна властна ситуация* (това се признава и от самия Келзен), както и за възможността по сходен начин да бъде интерпретирано правилото за признаване (разпознаване, припознаване) на Харт.

Безспорно най-оригиналната и най-значима в научно отношение част в монографията е раздел VII. Тъкмо в нея авторът разгръща своите възгледи и формулира и аргументира тези, представляващи научни приноси. Ще отбележа само по-важните от тях.

Авторът въвежда и обосновава значението на *оправомощаващите норми и ги разграничава от овластяващите норми* (с. 336 и сл.) Вторите се съдържат в множеството на първите, но не изчерпват цялото множество. Въвеждането на подгрупата на овластяващите норми е важно за автора, тъй като му отваря пътя да разгърне един оригинален анализ на публичните правомощия.

Изложен и аргументиран е възгледът, че държавата (респективно нейните органи) *притежават субективните права*. Въпреки че този възглед е на пръв поглед банален, не е трудно да се констатира (както прави и авторът), че у нас за субективни публични права се говори главно като се имат предвид правата на гражданите срещу държавата. Д-р Гройсман отива и по-далеч, като въвежда деление на *правомощия-права* и *правомощия-задължения* (с. 344 и сл.), а след това, стъпвайки върху теорията на Виндшайд за правата като власти, излага и защитава тезата за *властнически и невластнически форми на субективното право*, които се наблюдават както в частното право (с. 352 и сл.), така и в публичното право (с. 358 и сл.).

Научен принос представлява и оригинално поднесената теза за *„силните съдилища”* в постмодерните правни редове. Тя е аргументирана чрез проследяването на две засилващи се (а по отношение на континенталните правни системи и относително нови) функции на част от съдилищата – по развитие на правния ред и по контрол върху актове на различните власти, в това число и на законодателната власт. Направен е извод, че това засилване е предпоставено, а и оправдано, от възлагането на очаквания на съда

като пазител на една обща идеология, която може да бъде определена като „върховенство на правата”.

Интерес представлява и тезата за *правния ред като „ред от овластявания”* и *„ред на овластяване”*. Докато словосъчетанието „ред от овластявания” по същество преповтаря Келезеновата идея за правото като динамичен нормативен ред, то словосъчетанието „ред на овластяване” идва да отговори на властническите претенции на правото: веднъж – като „раздаващо власт” и втори път – като доминиращ нормативен регулатор. На тази основа са развити и виждания за съществуването в съвременните общества на един общ *механизъм от власти, контравласти* (които контролират първите) и *антивласти* (очертаващи определена ненакърнима автономна сфера).

Заключението в монографията е логично, интересно поднесено и съдържашо определен емоционален заряд. В него авторът акцентира върху опасностите от увеличаването възможностите и разнообразяването и усъвършенстването на техниките на държавата за социален контрол. То ни дава и основание да направим извод, че д-р Гройсман е не само един задълбочен изследовател в областта на правната теория и правната философия, но и притежава още едно от важните качества на автентичния университетски преподавател и учен – той е човек с отношение и ангажираност към обществените процеси, на които е съвременник.

Следва да бъде отбелязано, че в представения монографичен труд, както и в останалите представени за конкурса публикации, д-р Гройсман демонстрира много добро познаване на съществуващата научна литература и видимо умение да я подбира и ползва. Това му позволява не само да прави уместни позовавания и да обогатява изгражданите аргументационни линии, но и да впише своите възгледи в една по-широка картина на научната мисъл, в която той основателно претендира за място, без да страда от заблудата, че е сам на платното. Заслужава специално да се обърне внимание и на отличната му обща езикова култура, както и на неговия богат и прецизен юридически език.

Не бих си позволил да отправям критики към трудове на колега, когото (макар и да съм в позицията на рецензиращ) считам за изграден и напълно равен в научно отношение. Нямам колебания и относно това, че всичко казано или написано може да бъде проблематизирано от определена гледна точка. Независимо от това ще си позволя все пак да отбележа няколко момента в монографията, които от моя гледна точка повдигат въпроси.

Както вече посочих, д-р Гройсман си поставя задачата да предложи

„прокелзенианска“ правна теория относно въпроса за отношението между правото и властта, поставен на границата между общата теория на правото и правната философия. Такава теория, разбира се, следва да почива върху използването на един строг методологически подход (независимо дали бихме го нарекли юридически метод и без значение как точно бихме го формулирали) и следва да се основава на разбирането, че юридическата наука е дескриптивна, както приема и авторът. Той коректно отчита, че на полето на съпоставката между право и власт трудно може напълно да бъдат изключени ценностните съждения, като се съгласява, че изследователят, работещ в координатната система на юридическия позитивизъм, също има правото на ценностни предпочитания. Големият въпрос, който за мен остава открит, е доколко съвременните правни системи могат да бъдат описани ценностно неутрално от гледна точка на отношението право-власт.

Два от четирите твърдени белега на постмодерното право – наличието на „силни съдилища“ и нарасналото значение на правата, може би наистина са факт и те наистина показват нова (ако „нова“ значи след средата на миналия век) властова ситуация. Не съм сигурен обаче, че това е властова ситуация, в която хората (технически чрез съда и идейно чрез правата) са успели да ограничат политическата власт. Напротив, според мен и съдът, и правата са ограничители единствено на потенциални мнозинства с колективистичен уклон, при това ограничители, на които разчитат главно либералните политически констелации. Казано по друг начин, и съставът на „силния съд“, и доминиращите интерпретации на правата съвсем не са продукт на стихийен процес на пробудила се гражданска енергия, а на целенасочена политическа дейност на либералните политически елити през последните десетилетия.

Не съм съвсем убеден и че има еднозначна зависимост между аксиологическите разбирания за правото и защитата на индивида от държавата, и обратно. Мнозина изследователи подчертават, че идеята за правата дълго време е служела за консолидиране на нацията и съответстващата ѝ национална държава и едва след Втората световна война тя придобива значение на ограничител на мощта на същата тази национална държава. Това дава основание да се запитаме дали смяната на акцентите в разбиранията за правото (от аксиологически към инструментални и обратно) зависят не от това дали правото е ограничител на държавата или е неин инструмент, а от друго – дали съответните разбирания за правото идват да легитимират политическа промяна или целят да защитят вече постигнатата промяна. Така въпросът би могъл да се постави на плоскостта йерархия-мрежа – аксиологическите представи са мрежови, докато

инструменталните легитимират йерархии. В този контекст може да си припомним и поучителната „властова” практика при шимпанзетата – властта на остарелия или болен Алфа-мъжкар е отнемана от мъжките, организирани в мрежа, но след това мрежата не управлява, а се установява нова йерархия.

Темата за суверенитета, която иначе е контекстуално необходима и добре поднесена, остава сякаш без ясни изводи, относими към изследването. Наистина такава връзка се търси чрез теорията на Крабе, но от моя гледна точка оригиналността на тази теория е донякъде надценена. Самият автор уместно споменава близостта ѝ с учението за народния суверенитет на Русо, а имайки предвид възприетото от Крабе ключово понятие и социологическия привкус на част от тезите му, бих добавил и близостта ѝ с немската историческа школа на правото. Голямото значение на теориите за суверенитета не е в това, че те дават някакво обяснение на властта, а в това, че понятието суверенитет по дефиниция включва превъзходна степен – суверенитетът е власт, която не търпи конкуренция. Теориите за суверенитета се появяват не просто за да констатират огромната власт на държавата, но имат за основна задача да я представят като легитимна. В зависимост от това кой е твърденият легитимен носител на суверенитета (крал, народ, държава, право или нещо друго), различни теории за суверенитета могат да подкрепят както инструментално (Жан Боден), така и аксиологическо (Жан-Жак Русо) разбиране за правото.

Тези бележки ни най-малко не намаляват значението на монографията *Право и власт. От неограничената държава до постмодерното върховенство на правата*, 2020 и на другите представени от кандидата трудове. Те само показват колко е трудно да се предложат теоретични конструкции на полето на общата теория на правото и философията на правото, които да не могат да бъдат поставени под съмнение от определена гледна точка. Освен това почти всичко казано по-горе (с незначителни изключения) се отнася до въпроси на методологията, които в областта на правната наука и на философията на правото са преди всичко въпрос на избор.

4. Заключение

Макар и на възраст, която според традиционните български представи за научно израстване не предполага подобно твърдение, но бих си позволил да отбележа, че д-р Симеон Гройсман вече има авторитет на значим и ключов изследовател в областта на

Общата теория на правото и на Философията на правото. Този авторитет е граден внимателно през годините на неговата научна и преподавателска дейност. С монографията *Право и власт. От неограничената държава до постмодерното върховенство на правата*, както и с останалите описани по-горе научни публикации, представени за участие в конкурса, той потвърждава своето име на утвърден, амбициозен и задълбочен изследовател. Изборът на научна проблематика, формулираните тези и подборът на подкрепящите ги аргументи са продукт на един силен интелект, на забележително научно любопитство, съчетано с дисциплина на мисълта и на научен талант, който (уверен съм) и занапред ще дава плодове.

Поради всичко изложено по-горе считам, че *д-р Симеон Гройсман* покрива изискванията за заемане на академичната длъжност *доцент*, следващи от Закона за развитието на академичния състав в Република България, от правилника за неговото приложение и от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“, и за мен е едновременно задължение и удоволствие да препоръчам на научното жури и на Факултетния съвет на Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ да изберат *д-р Симеон Гройсман* на длъжността *доцент* по професионално направление 3.6 Право (Обща теория на правото).

28.10.2020 г.

проф. Даниел Вълчев